

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΤΟ Π.Σ.Ε.

Ἀρχιμ. Γεωργίου

Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους

Τόν 20όν αἰῶνα χαρακτηρίζουν ὡς γνωστόν αἱ προσπάθειαι προσεγγίσεως τῶν διαφόρων χριστιανικῶν κοινοτήτων. Αἱ προσπάθειαι αὐταί ἐντός καί ἐκτός τοῦ Π.Σ.Ε. χαρακτηρίζονται ὡς Οἰκουμενική Κίνησις ἢ ὡς Οἰκουμενισμός.

Οἱ ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων πρωτεργάται τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐνεφοροῦντο ὑπό πόθου ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν.

Ὅμως ἐνταῦθα ἐνέργειαι καί θέσεις των μᾶς ἐπιτρέπουν νά διίδωμεν καί τήν ἐπί τινων τοῦλάχιστον ἐξ αὐτῶν ἐπίδρασιν τοῦ ἰσχυροῦ ρεύματος τῆς ἐκκοσμικεύσεως, τό ὅποιον κατά τόν 20όν αἰῶνα καθιεροῦται εἰς τόν Δυτικόν χριστιανισμόν καί τās Δυτικάς κοινωνίας.

Τό ἐρώτημα λοιπόν, τό ὅποιον τίθεται, καί διά τήν ἀπάντησιν τοῦ ὀποίου χρειάζεται σοβαρά μελέτη εἶναι τό ἑξῆς:

Μέχρι ποίου σημείου ἡ ἀνάπτυξις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως γενικῶς, ἀλλά καί ἡ συμμετοχή εἰς αὐτήν τῶν Ὁρθοδόξων εἰδικῶς, ἐπηρεάζεται ἀπό τήν ἐκκοσμικευμένην Θεολογίαν;

Εἶναι γνωστόν ἄλλως τε ὅτι καί ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία καί πρό τοῦ 20οῦ αἰῶνος εὗρίσκετο ἐν πολλοῖς ὑπό Δυτικήν ἐπίδρασιν.

Ὁ μακαριστός π. Δημήτριος Στανιλοάε μου εἶχεν εἶπει ὅτι εἰς τήν θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἰς τήν ὀποίαν ἔλαβε τό διδακτορικόν του δίπλωμα, ἐθαύμαζε τούς Καθηγητάς διά τήν σοφίαν των, ἐν οἷς καί τόν πολύν Ἀνδροῦτσον, ἀλλά τήν Πατερικήν καί γνησίαν Θεολογίαν τήν ὑπερβαίνουσαν τήν Σχολαστικήν Θεολογίαν ἐγνώρισε καί ἔμαθεν, ὅταν ἀργότερον ἀνέγνωσε καί μετέφρασεν εἰς τά Ρουμανικά τήν Φιλοκαλίαν καί τούς Ἁγίους Πατέρας, καί δὴ τόν ἅγιον Μάξιμον τόν Ὁμολογητήν.

Ἀλλά καί ὁ γράφων, κατά τά ἔτη τῶν σπουδῶν του εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1953-1957), οὐδέν ἤκουσε περὶ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, νηπτικῆς θεολογίας, διακρίσεως οὐσίας καί ἐνεργείας παρά τῷ Θεῷ καί θεώσεως.

Ὅθεν εἶναι κατανοητόν ὅτι οἱ ὑπό τοιαύτας συνθήκας εὐρισκόμενοι Ὁρθόδοξοι θεολόγοι θά διεμόρφωναν ἀναλόγως καί τήν συμμετοχήν των εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν.

Ἡ ἐκκοσμίκευσις δέν ἀνέχεται ἀπόλυτα μεγέθη καί συνεπῶς οὔτε τήν Ὁρθόδοξον πίστιν ὅτι τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν ἀποτελεῖ μόνον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί συνεπῶς αἱ ἄλλαι “Ἐκκλησίαι” ὡς στερούμεναι τοῦ πληρώματος τῆς Ἀληθείας καί τῆς Χάριτος δέν ἠμποροῦν νά συναποτελοῦν τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν. Ἀκόμη ἡ ἐκκοσμίκευσις δέν δίδει σημασίαν εἰς τά δόγματα, ἀλλά εἰς τήν πρακτικήν συνεργασίαν διά κοινωνικούς σκοπούς.

Διά τούς ἐκκοσμικευμένους Χριστιανούς δέν ἔχει σημασίαν τί πιστεύεις ἀρκεῖ νά πιστεύῃς κάπου.

Διαχριστιανικός Συγκρητισμός

Οὕτως οἱ ἐκκοσμικευμένοι Ὁρθόδοξοι θεολόγοι δέχονται τήν προτεσταντικήν ἐκκλησιολογίαν καί μάλιστα τήν θεωρίαν τῶν κλάδων (Branch Theory).

Καρπός τοῦ πνεύματος τῆς ἐκκοσμικεύσεως εἶναι καί ὁ δογματικός μινιμαλισμός, ἤτοι νά συμφωνήσωμεν εἰς τά βασικά καί νά μὴ δίδωμεν σημασίαν εἰς τά θεωρούμενα δευτερεύοντα. Ὑπάρχουν ὅμως εἰς τήν πίστιν πρωτεύοντα καί δευτερεύοντα; Καί ποῖα εἶναι τά πρωτεύοντα καί ποῖα τά δευτερεύοντα; Οἱ Ἅγιοι Πατέρες λέγουν ὅτι, ἔν νόμισμα ἐάν καί εἰς ἓν μόνον σημεῖον ἔχει κάποιαν ἀλλοίωσιν, εἶναι κίβδηλον. Οὕτω συμβαίνει καί εἰς τήν πίστιν. Συμφώνως πρὸς τό πνεῦμα αὐτό, σπουδαῖαι δογματικά διαφοραί, ὡς ἡ τοῦ «Filioque», ὅλον καί περισσότερον θεωροῦνται ὡς δευτερεύουσαι καί δέν συζητοῦνται. Ἐσχάτως μάλιστα ὑποστηρίζεται ἀπό ἐπισήμους Ὁρθοδόξους οἰκουμενιστάς ὅτι αἱ μετὰ τό Σχίσμα διαφοραί δέν εἶναι βασικά, ἀλλά συνιστοῦν δύο διαφορετικούς μὲν ἀλλά νομίμους τρόπους διατυπώσεως τῆς ἰδίας ἀποστολικῆς πίστεως. Καί μάλιστα αὐτό χαρακτηρίζεται ὡς Φωτιανή παράδοσις. Πρόκειται περί φοβερᾶς διαστρεβλώσεως τῆς Ἀληθείας. Θά ἔκανε ὁ Μ. Φώτιος τόσους ἀγῶνας κατά τοῦ «Filioque», ἐάν τό «Filioque» ἦτο εἷς ἐκ τῶν δύο νομίμων τρόπων διατυπώσεως τῆς ἀποστολικῆς πίστεως;

Οἱ ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων οἰκουμενισταί ἀποσιωποῦν τούς ἀγῶνας τῶν Ἁγίων Πατέρων διά τήν προάσπισιν τῶν ὀρθοδόξων Δογμάτων. Εἰς θεολογικά συνέδρια π.χ. περί τοῦ Μ. Φωτίου ἀναφέρονται εἰς διάφορα δευτερευούσης φύσεως θέματα περί τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, ἀλλά οὐδεὶς λόγος γίνεται διά τήν περισπούδαστον ἀντιρρητικήν θεολογίαν τοῦ ἁγίου Φωτίου κατά τοῦ «Filioque».

Εἰς τό σημεῖον αὐτό θά ἤθελα νά παραθέσω τάς ἀξιοπροσέκτους παρατηρήσεις τοῦ μακαριστοῦ π. Δημητρίου Στανιλοάε:

«Δημιουργεῖται κάθε τόσο, ἀπό τή μεγάλη ἐπιθυμία γιά ἔνωση, ἕνας εὐκολος ἐνθουσιασμός, πού πιστεύει πώς μπορεῖ μέ τήν συναισθηματική του θερμότητα νά ρευστοποιήσῃ τήν πραγματικότητα καί νά τήν ξαναπλάσῃ χωρίς δυσκολία. Δημιουργεῖται ἀκόμα καί μία διπλωματική συμβιβαστική νοοτροπία, πού νομίζει πώς μπορεῖ νά συμφιλιώσῃ μέ ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις ὠρισμένες δογματικές θέσεις ἢ γενικώτερες καταστάσεις, πού κρατοῦν τίς ἐκκλησίες χωρισμένες.

Οἱ δύο αὐτοί τρόποι, μέ τούς ὁποίους ἀντιμετωπίζεται -ἢ παραθεωρεῖται- ἡ πραγματικότητα, φανερόνουν μιά κάποια ἐλαστικότητα ἢ κάποια σχετικοποίηση τῆς ἀξίας πού ἀποδίδεται σ' ὠρισμένα ἄρθρα πίστεως τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ σχετικοποίηση αὐτή ἀντικαθρεπτίζει ἴσως τήν πολύ χαμηλή σημασία, πού ὠρισμένες χριστιανικές ομάδες -στό σύνολό τους ἢ σ' ὠρισμένους ἀπό τούς κύκλους τους- δίνουν σ' αὐτά τά ἄρθρα τῆς πίστεως. Προτείνουν πάνω σ' αὐτά, ἀπό ἐνθουσιασμό ἢ διπλωματική νοοτροπία, συναλλαγές καί συμβιβασμούς, ἀκριβῶς γιατί δέν ἔχουν τίποτα νά χάσουν μέ αὐτά πού προτείνουν»¹.

Διαθρησκειακός Συγκρητισμός

Ἡ σχετικοποίησις τῆς Ἀληθείας ὀδηγεῖ ὄχι μόνον εἰς τόν διαχριστιανικόν συγκρητισμόν, ἀλλά καί εἰς τόν διαθρησκειακόν συγκρητισμόν.

Προσφάτως Ὁρθόδοξος οἰκουμενιστής διαλεγόμενος μέ τούς Μουσουλμάνους διετύπωσε μεταξύ ἄλλων συγκρητιστικῶν θέσεων καί τήν ἐξῆς:

«Ἡ προσέγγιση αὐτή μᾶς κάνει ξαφνικά νά ἀποκτήσουμε συνείδηση τοῦ γεγονότος ὅτι, κατά βάθος, μία ἐκκλησιά ἢ ἕνα τέμενος -χώροι ταπεινώσεως, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀναγνωρίζει τήν μηδαμινότητά του- ἀποβλέπουν στήν ἴδια πνευματική καταξίωση τοῦ ἀνθρώπου»².

Ἄλλος μάλιστα οἰκουμενιστής θεολόγος, ὁ Olivier Clément, προχωρεῖ εἰς συγκρίσεις μεταξύ Ὁρθοδόξου Πίστεως καί ἄλλων θρησκειῶν, πού ὀδηγοῦν εἰς σύγχυσιν καί πανθρησκείαν τύπου Νέας Ἐποχῆς.

¹ Dimitru Staniloae, «ΓΙΑ ΕΝΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟ», Ἐκδόσεις «Ἄθως», Πειραιεύς, 1976, σελ. 19-20.

² Βλ. «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΙΣΛΑΜ», Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, 1997, σελ. 17.

Διά τόν Μωαμεθανισμόν μεταξύ άλλων παραθέτει τήν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου Γεωργίου Khodr, μέ τήν ὁποίαν συμφωνεῖ:

«Ὁ Μωάμεθ δέν εἶναι λοιπόν μόνο ἓνας προφήτης πού ὀδηγεῖ ὁλόκληρους λαούς στό στάδιο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλά ἓνας ἐξάγγελος τοῦ ἐσχάτου, τῆς ἐπικειμένης Κρίσεως, καί ὁ Θεός, μέσω αὐτοῦ, καταλογίζει στούς χριστιανούς “τήν ἐχθρότητα καί τό μῖσος” πού τούς διαιροῦν»³.

Παρομοίως ὁμιλεῖ διά τόν Βουδισμόν καί τόν Ἰουδαϊσμόν. Διά τήν Νέαν Ἐποχήν γράφει:

«Ἄς μή βιαστοῦμε νά καταγγείλουμε τόν νεο-παγανισμό, μολονότι ἐδῶ ὁ πειρασμός εἶναι προφανής. Οἱ ἀναζητήσεις τῆς Νέας Ἐποχῆς μᾶς παραπέμπουν στήν ὑψηλή θεολογία (ἐξ ὀρισμοῦ νηπτική) τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»⁴.

Εἰς τήν σχετικοποίησιν τῆς Πίστεως ὀδηγοῦν αἱ συμπροσευχαί Ὁρθόδοξων μετά ἑτεροδόξων καί ἑτεροθρήσκων. Εἰς τήν προσευχήν διά τήν εἰρήνην, πού τελεῖται κατ' ἔτος εἰς Ἀσσίζην, συμμετέχουν καί ὀπαδοί ἄλλων θρησκειῶν καί μάλιστα εἰδωλολατρικῶν.

Ὡς ἐκ τούτου πολλοί Ὁρθόδοξοι ἀνησυχοῦν σοβαρότατα, ὅτι ὀπισθεν τοιούτων ἐκδηλώσεων κρύπτεται τό κίνημα τῆς Νέας Ἐποχῆς, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τόν ἐξοβελισμόν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, καί μάλιστα μέ τήν εἴσοδον τῆς τρίτης χιλιετίας, τῆς χαρακτηριζομένης ὡς ἐποχῆς τοῦ Ὑδροχόου. Ὑποθέτω ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι οἰκουμενισταί δέν ὑπηρετοῦν σκοπίμως τό σχέδιον τῆς Νέας Ἐποχῆς, ἀλλά ἐξ ἀγνοίας καί ἀφελείας.

Προβληματική ἡ συμμετοχή τῶν Ὁρθόδοξων εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν

Τήν συμμετοχήν τῶν Ὁρθόδοξων εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν καθιστοῦν περισσότερο προβληματικήν σήμερον τά ἐξῆς γεγονότα:

1) Εἰς τό Π.Σ.Ε. δέν ἐπιτρέπεται πλέον νά ὀμιλοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καταθέτοντες ἰδιαίτεραν δήλωσιν, ὡς ἐγένετο κατὰ τάς Γενικάς Συνελεύσεις τῆς Λωζάνης (1927), τοῦ Ἐδιμβούργου (1937), τῆς Λούνδης (1952), τοῦ Evaston (1954) καί τοῦ Ν. Δελχί (1961).⁵ Οὔτω δέν ἀκούεται ἡ φωνή τῆς Ὁρθοδοξίας καί δέν δίδεται ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδό-

³ Olivier Clément, «Ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς», Ἐκδόσεις «Ἀκρίτας», Νέα Σμύρνη, 1997, σελ. 269.

⁴ Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 281-282.

⁵ Βλ. Ἰω. Καρμίρη «Τά Δογματικά καί Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας», τόμος Β', Graz, 1968², σελ. 962 καί ἐξῆς.

ξου Πίστεως. Ἡ φωνή τῶν Ὁρθοδόξων χάνεται μέσα εἰς τήν χοάνην τῶν πολυπληθῶν προτεσταντικῶν παραφυσάδων.

2) Τό Π.Σ.Ε. καθίσταται ὁσημέραι ὀλιγώτερον “χριστιανικόν”, ἀκολουθοῦν θεολογικάς ἀπόψεις ὀρθολογιστικάς, πανθηρησκειακάς καί παγανιστικάς. Εἶναι γνωστόν ὅτι εἰς τήν Γενικήν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε. ἐν Καμπέρα, Διαμαρτυρομένη θεολόγος ὠμίλησε περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατά ἀνιμιστικόν (εἰδωλολατρικόν) τρόπον.

Τό ἴδιον συμβαίνει καί μέ τήν Χριστιανικήν Ἠθικήν. Τό τελευταῖον τεῦχος τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ Π.Σ.Ε. «The Ecumenical Review» ἀσχολεῖται μέ τό θέμα τῆς θέσεως τῶν ὁμοφιλοφύλων εἰς τήν Ἐκκλησίαν. Εἰς κείμενον σουηδοῦ θεολόγου, ἐκθέτοντος τάς συζητήσεις πού διεξάγονται ἐντός τῆς σουηδικῆς “Ἐκκλησίας” περί τοῦ θέματος αὐτοῦ, δημοσιεύεται καί προσευχή, ἐπί τῇ ἐνώσει ὁμοφιλοφύλων, τήν ὁποίαν καί παραθέτομεν:

«Θεέ, σύ μᾶς δίδεις ζωήν. Πρός σέ ἐρχόμεθα μέ τήν ἀναζήτησίν μας δι’ ὀλοκλήρωσιν καί πλήρωμα εἰς τήν ζωήν μας.

Ἐρχόμεθα πρὸς σέ μέ τήν χαράν μας εἰς τά ἀνθρώπινα πρόσωπα, τά ὁποῖα δύνανται νά ἀγαποῦν ἕκαστον τό ἕτερον καί νά μεταμορφώσουν τόν κόσμον ἐν τῷ φωτί σου.

Προσευχόμεθα διά... καί διά...

Εὐδόκησον ὥστε ἡ κοινή ζωή των νά χαρακτηρίζεται ἀπό ἐμπιστοσύνην καί σεβασμόν διά τήν μοναδικότητα ἑκάστου. Βοήθησον αὐτούς νά ζοῦν μέ ἀμοιβαίαν κοινωνίαν καί νά εἶναι ἀνοικτοί ὁ εἰς πρὸς τόν ἄλλον, ὥστε νά ἐκπληροῦν τό θέλημά σου.

Ὅταν ἀντιμετωπίζουν δυσκολίας φέρε αὐτούς πλησιέστερα πρὸς σέ καί πρὸς ἀλλήλους.

Βοήθησον αὐτούς νά συγχωροῦν ὁ εἰς τόν ἄλλον καί εὐδόκησον ὥστε, ἡμέραν καθ’ ἡμέραν, νά λαμβάνουν χαράν καί δύναμιν παρὰ τῆς χειρός σου.

Θεέ, σύ δίδεις ζωήν καί δύναμιν νά ἀγαπῶμεν.

Βοήθησον ἡμᾶς νά ζῶμεν πλησίον σου, πάντοτε. Ἀμήν»⁶.

Διερωτώμεθα: Ἡ προσευχή αὐτή ἀπευθύνεται πρὸς τόν Θεόν ἢ πρὸς τόν διάβολον;

---

⁶ Ἐκ τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ Π.Σ.Ε. «The Ecumenical Review», τόμος 50, No. 1, Ἰανουάριος 1998, σελ. 64.

3) Ἡ χειροτονία γυναικῶν ὡς “ἐπισκόπων” καί “ἱερέων” καί ἡ συμμετοχή αὐτῶν εἰς τὰς συμπροσευχάς καί συζητήσεις μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων.

Διάλογοι μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί Ἀντιχαλκηδονίων

Ἀλλά καί οἱ μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν-Παπικῶν καί Ἀντιχαλκηδονίων διάλογοι φοβούμεθα ὅτι τελικῶς ὠδήγησαν εἰς μείωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ὡς ἀπέδειξαν τὰ σχετικὰ κείμενα Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί ἄλλων διαπρεπῶν θεολόγων. Καί τοῦτο, διότι διὰ τοῦ κειμένου τοῦ Balamand οἱ Ὁρθόδοξοι ἀνεγνώρισαν εἰς τόν Παπισμόν ὅτι ἀποτελεῖ πλήρη Ἐκκλησίαν, διὰ δέ τῶν κοινῶν δηλώσεων Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων ἀνεγνωρίσθη ὑπό τῶν Ὁρθοδόξων ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι εἶναι ὀρθόδοξοι καί ὅτι εἶναι δυνατόν νά προχωρήσουν αἱ δύο “οἰκογένειαι τῶν Ὁρθοδόξων” εἰς μυστηριακὴν ἔνωσιν διὰ τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων ὑπὸ τῆς ἐκαστοτε ἐκκλησιαστικῆς αὐθεντίας, χωρὶς νά διευκρινίζεται ἐάν ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐθεντία εἶναι οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἢ αἱ γενικαὶ Σύνοδοι ὅλων τῶν Ἐπισκόπων τῶν κατὰ τόπους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, κατόπιν ἐλευθέρου διαλόγου καί ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνδιασκέψεως καί ἀποφάσεως.

Ὅμως παρὰ τὰς φιλοφρονήσεις καί ἀγαπολογίας ἡ Οὐνία συνεχίζει τό φθοροποιόν καί ὑπουλον ἔργον τῆς καί ὁ Πάπας μέ ἐπισήμους ἐγκυκλίους ἐνισχύει τό “πρωτεῖον ἐξουσίας” καί τό “ἀλάθητον”, προβαλλόμενος ὡς παγκόσμιος ποιμὴν καί ὑπερεπίσκοπος.

Ἀλλά καί οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι εἰς στιγμὰς εἰλικρινείας λέγουν τί πράγματι φρονοῦν. Οὕτως εἰς πρόσφατον βιβλίον τοῦ Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν Σενούντα, μεταφρασθέν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ φύσις τοῦ Χριστοῦ», φαίνεται ἡ ἐμμονὴ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων εἰς τὴν αἰρετικὴν ὁρολογίαν τῶν, τὴν ὁποίαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι κατεδίκασαν καί ἀνεθεμάτισαν. Ρητῶς ὁ Σενούντα ὁμιλεῖ περὶ μιᾶς φύσεως, μιᾶς θελήσεως, μιᾶς ἐνεργείας τοῦ σαρκωθέντος Λόγου τοῦ Θεοῦ, καί ἀκόμη δηλώνει ὅτι δέν δέχονται τὴν Δ΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, διότι αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐλήφθησαν ὑπὸ νεστοριανὴν ἐπίδρασιν.

Συγκεκριμένως ὁ Πατριάρχης Σενούντα γράφει:

«Παρὰ τό γεγονός ὅτι ἡ σύνοδος τῆς Ἐφέσου ἀναθεμάτισε τόν Νεστόριο, οἱ νεστοριανές ρίζες ἀπλώθηκαν καί ἐπέδρασαν στήν σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος, ὅπου ἡ τάση νά διαχωρισθοῦν οἱ δύο φύσεις ἄρχισε νά γίνεται τόσο ὀρα-

τή, ὥστε εἰπώθηκε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι δύο πρόσωπα. Ὁ Θεός καί ὁ ἄνθρωπος ὁ ἕνας ἐπιτελεῖ θαύματα καί ὁ ἄλλος ἐπιδέχεται ὕβρεις καί ταπείνωση.

Ἀκολουθώντας τήν ἴδια τάση ὁ Λέων, ἐπίσκοπος Ρώμης, παρέθεσε τόν περίφημο Τόμο του, πού ἀπορρίφθηκε ἀπό τήν Κοπτική Ἐκκλησία. Ἡ σύνοδος ὁμως τόν ἀποδέχτηκε καί τόν ὑπερψήφισε, βεβαιώνοντας ἔτσι ὅτι οἱ δύο φύσεις ὑπάρχουν στόν Χριστό καί μετά τήν ἔνωσή τους. Μία θεία φύση πού ἐπιτελεῖ τούς σκοπούς της καί μία ἀνθρώπινη πού ἐκπληρώνει τόν ρόλο της»⁷.

Ἀνησυχία διά τās μεθόδους προωθήσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

Θά ἤθελα τελειώνων νά ἐκφράσω τās σοβαράς ἀνησυχίας μου διά τās μεθόδους πού ἀκολουθοῦνται προκειμένου νά ἐπιβληθοῦν εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν αἱ οἰκουμενιστικά ἀπόψεις περί ἐνώσεως μετά τῶν ἑτεροδόξων.

α) Αἱ ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται ἀπό τās μικτάς ἐπιτροπές τῶν διαλόγων, δέν συζητοῦνται συνήθως ἀπό τās Συνόδους ὄλων τῶν Ἐπισκόπων τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Δέν ἀκούονται αἱ ἀντίθετοι ἀπόψεις. Δέν λειτουργεῖ τό Συνοδικόν σύστημα. Περιορισμένος ἀριθμός οἰκουμενιστῶν θεολόγων (εἰδικευμένων –σπεσιαλιστῶν– εἰς τόν Οἰκουμενισμόν) εἰσηγεῖται καταλλήλως καί ἐπιτυγχάνει τήν ἔγκρισιν ὑπό μικροῦ ἀριθμοῦ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων, ἐν ἀγνοίᾳ ἢ κατόπιν πλημμελοῦς ἐνημερώσεως τοῦ συνόλου τῶν Ἐπισκόπων τῶν Τοπικῶν ἐκκλησιῶν, τῶν πρεσβυτέρων, τῶν διακόνων, τῶν μοναχῶν, τῶν θεολόγων καί τοῦ πιστοῦ λαοῦ.

Πῶς τά πληρώματα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν θά ἀποδεχθοῦν τās “ἐνώσεις” αὐτάς, διά τās ὁποίας οὐδέποτε ἐξεφράσθη τό φρόνημά των; Καί ἐννοεῖται ὅτι τό φρόνημα τῶν πιστῶν δέν ἐκφράζουν ὠρισμένοι κοσμικοί δημοσιογράφοι ἐπιστρατευμένοι νά προβάλλουν τά οἰκουμενιστικά ἐπιτεύγματα.

β) Οἱ Ὁρθόδοξοι οἰκουμενισταί ἐπιθυμοῦν σφόδρα τούς διαλόγους μετά τῶν ἑτεροδόξων ὄχι ὁμως καί μετά τῶν Ὁρθοδόξων.

Πρός ἀποκλεισμόν τῶν διαφωνούντων Ὁρθοδόξων πρὸς τά οἰκουμενιστικά των ἀνοίγματα, τούς χαρακτηρίζουν ὡς φανατικούς ἢ φονταμενταλιστάς, προκειμένου νά τούς θέσουν ἐκτός μάχης.

Λησμονοῦν ὁμως ὅτι φανατικοί δέν εἶναι μόνον οἱ ἀκραῖοι ἀντιοικουμενισταί, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν τόν ἀντιοικουμενισμόν διά νά ἀποκτήσουν ὀπαδούς, ἀλλά καί οἱ ἀκραῖοι οἰκουμενισταί, ἐφ’ ὅσον μέ ὀλοκληρωτικόν πνεῦ-

⁷ Σενούνα Γ Πατριάρχου τῆς Κοπτορθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας Αἰγύπτου, «Ἡ φύση τοῦ Χριστοῦ», Ἐκδόσεις «Ἀρμός», Ἀθήνα, 1996, σελ. 23.

μα προσπαθοῦν νά ἐπιβάλουν τὰς ἀτομικάς των ἀπόψεις ἐπί τῆς Ἐκκλησίας, ἀδιαφοροῦντες ἐάν ἔπονται τοῖς Ἁγίοις Πατράσι καί ἐάν ἐκφράζουν τήν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας. Τά ἀντίθετα ἄκρα ὡς γνωστόν συναντῶνται καί ἀποτελοῦν τὰς δύο ὄψεις τοῦ ἰδίου νομίσματος.

Σπανίως ἢ οὐδέποτε Ὁρθόδοξος θεολόγος διαφωνῶν πρός τόν τρόπον καθ' ὃν διεξάγονται σήμερον οἱ διάλογοι καλεῖται νά συμμετάσχη εἰς αὐτούς καί ἐάν κατά λάθος συμμετάσχη θά φροντίσουν διά τήν ἀντικατάστασίν του.

Διοργανοῦνται ἐπίσης οἰκουμενιστικά σεμινάρια, εἰς τὰ ὅποια ἐν συνεργασίᾳ μετά Ρωμαιοκαθολικῶν καί Προτεστάντων θεολόγων ἐπιχειρεῖται ὁ ἐπηρεασμός τῶν νέων θεολόγων καί κληρικῶν καί ἡ οἰκουμενιστική των μόρφωσις.

Ἀπό τὰ ἐπίσημα ἐκκλησιαστικά περιοδικά ἀποκλείονται θεολογικά κείμενα κριτικά τοῦ συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

***

Ἴσως διερωτηθῆ τις: Εἶσθε κατά τοῦ Οἰκουμενισμοῦ; Θά ἀπαντήσω ἀπεριφράστως: Εἶμεθα κατά τοῦ συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Θά ἐδεχόμεθα ὅμως ἓνα Ὁρθόδοξον Οἰκουμενισμόν ὑπό τήν ἔννοιαν πού ὁ μακαριστός π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ τόν ἐννοεῖ:

«Σάν μέλος καί ἱερεὺς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκκλησία, μέσα στήν ὁποία βαπτίσθηκα καί ἀνατράφηκα, εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἀληθινή Ἐκκλησία, ἡ μόνη ἀληθινή Ἐκκλησία. Καί τό πιστεύω γιά πολλούς λόγους: Ἐνεκα προσωπικῆς πεποιθήσεως καί ἔνεκα τῆς ἐσωτάτης βεβαιώσεως τοῦ Πνεύματος, πού πνέει στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, καί ἔνεκα τῶν ὄσων εἶναι δυνατό νά γνωρίζω ἀπό τή Γραφή καί ἀπό τήν καθολική παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας. Εἶμαι ὑποχρεωμένος, λοιπόν, νά θεωρῶ ὅλες τίς ὑπόλοιπες χριστιανικές Ἐκκλησίες ὡς ἐλαττωματικές, καί σέ πολλές περιπτώσεις μπορῶ νά προσδιορίσω αὐτές τίς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια. Γι' αὐτό, λοιπόν, ἡ ἔνωσις τῶν Χριστιανῶν, γιά μένα, σημαίνει ἀκριβῶς τήν παγκόσμια ἐπιστροφή στήν Ὁρθοδοξία. Δέν ἔχω καμμία ἀπολύτως ὁμολογιακή πεποίθησι, ἡ πεποίθησίς μου ἀνήκει ἀποκλειστικῶς στήν *Una Sancta* (“Μία Ἁγία”)»⁸.

⁸ π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, «ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ», Ἐκδόσεις «Ἄρτος Ζωῆς», Ἀθήνα, 1973, σελ. 219.

Πρός αὐτόν τόν Ὁρθόδοξον Οἰκουμενισμόν πληροφορούμεθα ὅτι συντελοῦν αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις τῆς συνελθούσης ἐν Θεσσαλονίκη ἀπό 29ης Ἀπριλίου ἕως 2ας Μαΐου 1998 ἐ.ἔ. Διορθοδόξου Συναντήσεως.

Πιστεύομεν ὅτι τό Πανάγιον Πνεῦμα θά ὀδηγῇ τήν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν νά δίδῃ τήν μαρτυρίαν τῆς ἐν ἀληθείᾳ καί ἐν ἀγάπῃ κατά τήν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «...ἀληθεύοντες δέ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς Αὐτόν τά πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, ὁ Χριστός,...» (Ἐφεσ. δ' 15).

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους

† Ἀρχιμ. Γεώργιος

Ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τῇ 23ῃ Ἀπριλίου 1998

Μνήμη τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος

Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου.